

DE VLAAMSE MINISTER VAN JUSTITIE EN HANDHAVING, OMGEVING, ENERGIE EN TOERISME

NOTA AAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft:

- ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering tot wijziging van diverse besluiten over leefmilieu, wat betreft de gedeeltelijke omzetting van richtlijn (EU) 2018/844 van het Europees Parlement en de Raad van 30 mei 2018 tot wijziging van Richtlijn 2010/31/EU betreffende de energieprestatie van gebouwen en Richtlijn 2012/27/EU betreffende energie-efficiëntie
- Definitieve goedkeuring

Samenvatting

Dit ontwerp van besluit voorziet in de gedeeltelijke omzetting van artikel 14 en 15 van richtlijn (EU) 2018/844 voor de keuring van verwarmingssystemen en airconditioningsystemen. Het ontwerp wijzigt bepalingen met betrekking tot de airco-energiekeuring en verwarmingsaudit in VLAREM II en het Stooktoestellenbesluit.

Na advies van de Raad van State hecht de Vlaamse Regering haar definitieve goedkeuring aan het besluit.

1. SITUERING

A. BELEIDSVELD/BELEIDSDOELSTELLING

Beleidsdomein: Omgeving

Beleidsvelden: Omgeving en Natuur, Klimaat en Energie.

Het ontwerp van besluit voorziet in de gedeeltelijke omzetting van artikel 14 en 15 van richtlijn (EU) 2018/844 van het Europees Parlement en de Raad van 30 mei 2018 tot wijziging van Richtlijn 2010/31/EU betreffende de energieprestatie van gebouwen en Richtlijn 2012/27/EU betreffende energie-efficiëntie (hierna: EPBDIII).¹

¹ Richtl. 2010/31/EU van het Europees Parlement en de Raad van 19 mei 2010 betreffende de energieprestatie van gebouwen, *Pb.L.* 18 juni 2010; Richtl. 2012/27/EU van het Europees Parlement en de Raad van 25 oktober 2012 betreffende energie-efficiëntie, tot wijziging van Richtlijnen 2009/12/EG en 2010/31/EU en houdende intrekking van de Richtlijnen 2004/8/EG en 2006/32EG, *Pb.L.* 14 november 2012; Richtl. (EU) 2018/844 van het Europees parlement en de Raad van 30

B. VORIGE BESLISSINGEN EN ADVIEZEN

1. Eerste principiële goedkeuring

Het ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering werd aangepast aan het wetgevingsadvies nr. 2020/81 van 23 maart 2020.

Op 13 maart 2020 is bij de Inspectie van Financiën een aanvraag voor een advies ingediend. Een gunstig advies werd verleend op 16 maart 2020.

Met toepassing van artikel 31, §2, 2° van het BVCO van 17 mei 2019 houdende regeling van de begrotingscontrole en –opmaak is voor dit dossier het gemotiveerd akkoord van de Vlaamse minister, bevoegd voor de begroting, niet vereist.

Het ontwerp van besluit werd op 30 april 2020 een eerste keer principieel goedgekeurd door de Vlaamse Regering. De minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme werd gelast om over het ontwerp van besluit het advies te vragen aan de SERV en Minaraad (VR 2020 3004 DOC.0411).

2. Tweede principiële goedkeuring

Het ontwerp van besluit werd niet aangemeld bij de Europese Commissie in overeenstemming met artikel 5 van richtlijn (EU) 2015/1535 en richtlijn 2006/123/EG omdat het ontwerp van besluit geen aan te melden technische voorschriften of eisen ten opzichte van de dienstverrichter bevat.

Op 18 mei 2020 liet de SERV weten dat hij over het ontwerp van besluit geen advies wenste te formuleren.²

Op 5 juni 2020 liet de Minaraad weten dat hij over het ontwerp van besluit geen advies wenste te formuleren.

Het ontwerp van besluit werd op 17 juli 2020 een tweede keer principieel goedgekeurd door de Vlaamse Regering. De minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme werd gelast om over het ontwerp van besluit het advies in te winnen van de Raad van State (VR 2020 1707 DOC.0852/1).

3. Definitieve goedkeuring

Na de parlementaire behandeling van het decreet tot wijziging van het Energiedecreet van 8 mei 2009³ werd het ontwerp van besluit op 6 november voor advies voorgelegd aan de afdeling Wetgeving van de Raad van State.

De afdeling Wetgeving van de Raad van State heeft op 8 december 2020 zijn advies nr. 68.259/3 gegeven, met toepassing van artikel 84, §3, eerste lid, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973. Het advies werd als bijlage toegevoegd.

De afdeling Wetgeving van de Raad van State maakte de volgende opmerkingen:

mei 2018 tot wijziging van Richtlijn 2010/31/EU betreffende de energieprestatie van gebouwen en Richtlijn 2012/27/EU betreffende energie-efficiëntie, *Pb.L.* 19 juni 2018.

² https://www.serv.be/sites/default/files/documenten/SERV_20200518_Richtlijn_EPBDIII_ADV.pdf

³ Decr. VI. 30 oktober 2020 tot wijziging van het Energiedecreet van 8 mei 2009, *BS* 25 november 2020.

- Artikel 3 en 6 van het ontwerp van besluit bevatten een te ruime machtiging aan de minister, bevoegd voor de energie (randnummers 4.1 en 4.2). Deze bepalingen voorzien in een vrijstelling van de verplichting tot keuring van respectievelijk verwarmingsystemen en airconditioningsystemen “op voorwaarde dat deze aanpak hetzelfde globale resultaat oplevert als het resultaat van lid 1”. De bepalingen in het ontwerp machtigen de Vlaamse minister bevoegd voor energie, om te bepalen wat wordt verstaan onder “hetzelfde globale resultaat”.

Volgens de Raad van State kan een delegatie van regelgevende bevoegdheid aan een minister enkel betrekking hebben op bijkomstige of detailmatige aangelegenheden en is dat in desbetreffende bepalingen niet het geval. Bijgevolg stelt de Raad van State dat in het ontwerp zelf moet worden bepaald wat wordt verstaan onder “hetzelfde globaal resultaat” en dat de machtiging aan de minister beperkt zou moeten worden.

Aan dit advies wordt het nodige gevolg gegeven door een aanpassing van de bepalingen en het inperken van de machtiging aan de minister.

- De Raad van State formuleerde ook de aanbeveling om de ontworpen artikelen 5.16.3.3, §3, van VLAREM II (artikel 3 van het ontwerp) en artikel 9, §3 van het Stooktoestellenbesluit (artikel 6 van het ontwerp) aan te passen door respectievelijk in punt c en punt 3° na het woord “met” telkens de woorden “een of meer” in te voegen. Zo wordt duidelijk dat ook niet-residentiële gebouwen met één airconditioningsysteem, één gecombineerd airconditioning- en ventilatiesysteem of één centraal stooktoestel, onder de regeling van de ontworpen bepalingen valt (randnummer 5). Aan deze aanbeveling wordt het nodige gevolg gegeven.
- Daarnaast werden er ook een aantal wetgevingstechnische en tekstuele opmerkingen geformuleerd (randnummer 6 e.v.). Met deze opmerkingen werd in het ontwerp van besluit rekening gehouden, behalve voor de randnummers 6.1 en 8. Gelet op de vele wijzigingen van VLAREM II is het aangewezen om in het ontworpen artikel 5.16.3.3, §3, eerste lid, 4° (artikel 3 van het ontwerp), een verwijzing naar de richtlijn te behouden (randnummer 6.1).

2. INHOUD

A. ALGEMENE TOELICHTING

1. Wijzigingen inzake de keuringen van verwarmings- en airconditioningsystemen

Gebouwen staan voor ongeveer 40% van het energieverbruik en 36% van de CO₂-emissies in de Europese Unie. Door de energieprestatie van gebouwen te verbeteren, kan de EU haar doelstellingen inzake energie en klimaat eenvoudiger bereiken.⁴

De EPBDIII wijzigt en actualiseert een aantal maatregelen uit de EPBD-richtlijn van 2010, waaronder artikels 14 en 15 over het keuren van verwarmingsystemen en airconditioningsystemen. De belangrijkste veranderingen hebben betrekking op:

- De **uitbreiding van het toepassingsgebied** met gecombineerde verwarmings- (airconditioning-) en ventilatiesystemen. Voorheen had de keuring van het verwarmingssysteem uit de EPBD alleen betrekking op centrale stookinstallaties.

⁴ <https://ec.europa.eu/energy/en/topics/energy-strategy/clean-energy-all-europeans>

- De **drempels voor de keuringen worden verhoogd** naar een nominaal vermogen van 70 kW. We behouden echter de huidige onderdrempels (zie punt 2).
- **Aandacht voor de normale bedrijfsomstandigheden.** Er moet rekening gehouden worden met de specifieke omstandigheden waarin een installatie werkt. Mogelijk is hiervoor slechts een deel van het vermogen nodig, wat invloed heeft op de beoordeling van de installatie.
- **Een grotere rol voor systemen voor gebouwautomatisering en -controle** en systemen voor elektronisch toezicht. Dergelijke systemen kunnen worden vrijgesteld van keuringen.

De bepalingen uit de EPBD rond het energetisch keuren van verwarmingssystemen werden omgezet in het **Stooktoestellenbesluit**.⁵ Het Stooktoestellenbesluit bevat drie verplichtingen voor eigenaars en gebruikers van **centrale stooktoestellen**:

- de keuring voor eerste ingebruikname,
- de periodieke onderhoudsbeurt,
- en de periodieke verwarmingsaudit voor centrale stooktoestellen met een nominaal vermogen van 20 kW of hoger, die de energetische keuring uit de EPBD omvat.

De energetische keuring van airconditioningsystemen werd omgezet in de sectorale milieuvoorwaarden voor ingedeelde koelinstallaties, nl. **art. 5.16.3.3, §3, 4° van VLAREM II**.⁶

2. Toelichting bij het ontwerp van besluit

Gelet op de actie rond het versnellen van de vernieuwingsgraad en optimalisatie van de instellingen van bestaande verwarmingsketels op aardgas en stookolie uit het **Vlaams Energie- en Klimaatplan 2021-2030** en de deadline voor de omzetting, wordt gekozen om het aantal wijzigingen van de bestaande situatie te beperken.

De bestaande onderdrempels voor het uitvoeren van de verwarmingsaudit en de airco-energiekeuring worden behouden op 20 en 12 kW en niet verschoven naar 70 kW. Het verschuiven van de drempel naar 70 kW zou betekenen dat huishoudelijke centrale stooktoestellen buiten het toepassingsgebied van de verwarmingsaudit zouden vallen. Bovendien had ongeveer 60% van de 4.800 reeds geregistreerde airco-energiekeuringen in Vlaanderen betrekking op een airconditioningsysteem met een nominaal koelvermogen lager dan 70 kW.

Wijzigingen voor de gedeeltelijke omzetting van artikel 14 en 15 EPBDIII:

- De airco-energiekeuring in artikel 5.16.3.3, §3, 4° van VLAREM II wordt uitgebreid met gecombineerde airconditionings- en ventilatiesystemen. De keuringsfrequentie wordt vereenvoudigd naar 5 jaar ongeacht het nominaal koelvermogen.
- Voor gecombineerde verwarmings- en ventilatiesystemen en andere verwarmingssystemen dan centrale stooktoestellen, wordt een beroep gedaan op art. 14 lid 3 van de EPBDIII om een alternatieve aanpak uit te werken. Deze toestellen vallen immers niet onder het toepassingsgebied van het Stooktoestellenbesluit.
- Het ontwerp van besluit bevat ook vrijstellingen voor gebouwen met installaties die zijn voorzien van gebouwautomatisering en -controlesystemen. Deze kunnen, voor grote installaties, de keuringen doeltreffend vervangen. Een vrijstelling van de keuring zorgt voor een stimulans om de investering in automatisering te overwegen.

⁵ B. VI. Reg. 8 december 2006 betreffende het onderhoud en het nazicht van centrale stooktoestellen voor de verwarming van gebouwen of voor de aanmaak van warm verbruikswater, *BS* 27 april 2007; Zie ook: MB 18 september 2007 betreffende de vaststelling van de inhoud van het verwarmingsauditrapport, *BS* 12 oktober 2007; MB 15 september 2009 betreffende de vaststelling van de inhoud van het verwarmingsauditrapport en de inhoud van de opleiding van de verwarmingsaudit, *BS* 13 oktober 2009.

⁶ Zie ook: MB 10 februari 2011 tot vastlegging van de frequentie en de elementen van de keuring van airconditioningsystemen met een nominaal koelvermogen van meer dan 12 kW in gebouwen, *BS* 31 maart 2011.

- In voorkomend geval moet bij de airco-energiekeuring en de verwarmingsaudit ook rekening gehouden worden met de typische of gemiddelde werkingsomstandigheden van het systeem.
- Ten slotte, worden in het ontwerp van besluit ook een aantal wijzigingen doorgevoerd aan het VLAREL en bijlage XXIII van het Milieuhandhavingsbesluit⁷ om deze teksten af te stemmen op de wijzigingen aan artikel 5.16.3.3, §3, 4° van VLAREM II.

B. TOELICHTING BIJ DE ARTIKELEN

De inhoudelijke toelichting per artikel werd opgenomen in het bijgevoegde ‘Verslag aan de Vlaamse Regering’.

Aan het ontwerpbesluit werden volgende wijzigingen aangebracht:

- **Artikel 3:** naar aanleiding van het advies van de Raad van State wordt aan het tweede lid van het ontworpen artikel 5.16.3.3, §3 van VLAREM II, volgende zin toegevoegd: “De airconditioningsystemen moeten worden onderworpen aan een regelmatige beoordeling.”. Daarnaast werd de delegatie aan de minister ingeperkt.
- **Artikel 6:** naar aanleiding van het advies van de Raad van State wordt aan het tweede lid van het ontworpen artikel 9, §3 van het Stooktoestellenbesluit volgende zin toegevoegd: “De centrale stooktoestellen moeten worden onderworpen aan een regelmatige beoordeling.”. Daarnaast werd de delegatie aan de minister ingeperkt.
- Ten slotte, werden naar aanleiding van het advies van de Raad van State nog enkele tekstuele en wetgevingstechnische wijzigingen doorgevoerd.

3. BESTUURLIJKE IMPACT

A. BUDGETTAIRE IMPACT VOOR DE VLAAMSE OVERHEID

Dit besluit heeft een impact op de begroting van de VO aangezien de voorgestelde maatregelen een weerslag zullen hebben op de verwarmings- en airconditioningsinstallaties van de gebouwen van de Vlaamse overheid.

Op 13 maart 2020 is bij de Inspectie van Financiën een aanvraag voor een advies ingediend. Op 16 maart 2020 werd een gunstig advies verleend.

Met toepassing van artikel 31, §2, 2° van het BVCO van 17 mei 2019 houdende regeling van de begrotingscontrole en –opmaak is voor dit dossier het gemotiveerd akkoord van de Vlaamse minister, bevoegd voor de begroting, niet vereist.

B. ESR-TOETS

Dit ontwerp van besluit heeft geen ESR-impact.

⁷ B. VI. Reg. 12 december 2009 tot uitvoering van titel XVI van het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid, BS10 februari 2009.

C. IMPACT OP HET PERSONEEL VAN DE VLAAMSE OVERHEID

Dit ontwerp van besluit heeft geen rechtstreekse gevolgen op personeels- of organisatorisch vlak. Het akkoord van de Vlaamse minister, bevoegd voor bestuurszaken, is niet vereist.

D. IMPACT OP DE LOKALE EN PROVINCIALE BESTUREN

Dit ontwerp van besluit heeft geen weerslag op de lokale en provinciale besturen.

4. VERDER TRAJECT

Na definitieve goedkeuring wordt het ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering gepubliceerd en bekendgemaakt in het Belgisch Staatsblad.

5. VOORSTEL VAN BESLISSING

De Vlaamse Regering beslist:

- 1° haar definitieve goedkeuring te geven aan het bijgaande Besluit van de Vlaamse Regering tot wijziging van diverse besluiten over leefmilieu, wat betreft de gedeeltelijke omzetting van richtlijn (EU) 2018/844 van het Europees Parlement en de Raad van 30 mei 2018 tot wijziging van Richtlijn 2010/31/EU betreffende de energieprestatie van gebouwen en Richtlijn 2012/27/EU betreffende energie-efficiëntie;
- 2° de Vlaamse minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme te gelasten het voormelde besluit van de Vlaamse Regering tot wijziging van diverse besluiten over leefmilieu, wat betreft de gedeeltelijke omzetting van richtlijn (EU) 2018/844 van het Europees Parlement en de Raad van 30 mei 2018 tot wijziging van Richtlijn 2010/31/EU betreffende de energieprestatie van gebouwen en Richtlijn 2012/27/EU betreffende energie-efficiëntie te laten publiceren in het Belgisch Staatsblad.

De Vlaamse minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme,

Zuhal DEMIR